

2. Ambrus P. (2001). Cigányság és iskola. In: Romák és oktatás, Iskolakultúra, Pécs,.
3. Forray, R. Katalin, Hegedűs T. András. (2001). Oktatáspolitikai változások a cigány gyerekek iskoláztatásában. In: Romák és oktatás, Iskolakultúra, Pécs.
4. Mészáros, A. (2001). Cigány gyerekek alternatív iskolai fejlesztése. Iskolakultúra, Pécs.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МОЛНАР Кристина Андріївна – асистент кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II.

Наукові інтереси: інклюзивна освіта в Угорщині, навчання дітей ромської національності.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MOLNAR Krystyna Andriivna – assistant of the chair of pedagogy, psychology, elementary, preschool education and management of educational institutions, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Scientific interests: inclusive education in Hungary, education of Roma children.

Стаття надійшла до редакції 24.04.2024 р.

УДК 378.147:373.3.011.3-051(045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-272-276

МОЛНАР-ЧАТЛОШ Андрея Олександрівна – здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Мукачівського державного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7033-8822>
e-mail: zsandrea996@gmail.com

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Статтю присвячено теоретичному аналізу сутності методологічних підходів, на яких базована професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів. Обґрунтовано вибір методологічних підходів на загальнонауковому рівні. Виокремлено методологічні підходи: історіографічний, гуманістичний, компетентнісний, системний, діяльнісний, особистісно орієнтований, технологічний. Історіографічний підхід забезпечений системою методів і підходів, спрямованих на вивчення історії педагогічної науки та її еволюції для розуміння закономірностей і тенденцій, що впливають на сучасну педагогічну освіту. Гуманістичний підхід фокусує увагу на визнанні високих моральних цінностей, ціннісно-смысловому розвитку, наданні професійної допомоги учням з особливостями розвитку. Компетентнісний підхід зумовлює зміщення акцентів із накопичення нормативних знань, умінь і навичок на формування та розвиток здатності діяти практично. Системний підхід представляє сукупність взаємопов'язаних компонентів: мета освіти, суб'єкти педагогічного процесу (викладач і здобувач), зміст освіти, форми й методи педагогічного процесу, педагогічні засоби та педагогічні умови. Діяльнісний підхід передбачає формування вмінь вибирати мету, планувати діяльність, реалізований під час проходження здобувачами практики в початковій школі, спрямований на формування в майбутніх учителів початкових класів фахових і ключових компетентностей. Особистісно орієнтований підхід прогнозує активну співпрацю між учителем та учнем, визнання учня суб'єктом освітнього процесу, акцентування на розкритті індивідуальних здібностей, на підготовці вчителів до роботи з учнями, зокрема зі школярами, які мають особливі освітні потреби, в інклюзивному середовищі загальноосвітньої школи. Технологічний підхід орієнтує педагогічний процес на технологічну організацію, що чітко регламентує його основні аспекти та стадії, відповідно до технологічної побудови освітнього процесу.

Ключові слова: історіографічний підхід, гуманістичний підхід, компетентнісний підхід, системний підхід, діяльнісний підхід, особистісно орієнтований підхід, технологічний підхід.

MOLNAR-CHATLOSH Andrey Oleksandrivna – applicant of the third (educational and scientific) level of higher education, specialty 011, Educational pedagogical sciences Mukachevo State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7033-8822>
e-mail: zsandrea996@gmail.com

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY CLASS TEACHER

The article is devoted to the theoretical analysis of the essence of methodological approaches on which the professional training of future primary school teachers is based. The choice of methodological approaches at the general scientific methodological level is substantiated. Methodological approaches are singled out: historiographical, humanistic, competence-based, systemic, activity-based, person-oriented, technological. The historiographical approach is provided by a system of methods and approaches aimed at studying the history of pedagogical science and its evolution in order to understand patterns and trends affecting modern pedagogical education. The humanistic approach is aimed at recognizing high moral values, value-meaning development, and providing professional assistance to students with developmental disabilities. A competent approach requires a shift of emphasis from the accumulation of normatively determined knowledge, abilities and skills to the formation and development of the ability to act practically. The system approach is a set of interconnected components, such as the goal of education, subjects of the pedagogical process (teacher and learner), the content of education, forms and methods of the pedagogical process, pedagogical tools and pedagogical conditions. The activity approach involves the development of the skills to choose a goal, plan activities, is implemented during the trainees' practice in primary school, and is aimed at forming professional and key competencies in future primary school

teachers. A person-oriented approach involves active cooperation between the teacher and the student, recognition of the latter as a subject of the educational process and an emphasis on revealing his individual abilities; training of teachers to work with students with different educational needs, in particular with children with special educational needs, in an inclusive environment of a comprehensive school. The technological approach orients the pedagogical process to a technological organization that clearly regulates its main aspects and stages in accordance with the technological construction of the educational process.

Key words: *historiographic approach, humanistic approach, competence approach, system approach, activity approach, person-oriented approach, technological approach.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Провідна мета сучасної професійної підготовки фахівців – створення умов для розвитку, саморозвитку й самореалізації кожної особистості як громадянина та професіонала. У контексті професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів нині актуалізована потреба в переосмисленні методологічних підходів для їх увідповіднення із сучасними вимогами освітнього процесу та розвитком дитини. Педагогічна парадигма вимагає від майбутніх учителів початкових класів не лише передання знань, але і створення сприятливого середовища для розвитку критичного мислення, творчості, комунікаційних навичок та інших ключових компетентностей учнів. Отже, переосмислення методологічних підходів до дослідження професійної підготовки вчителів початкових класів стає запорукою ефективного реагування на виклики сучасного освітнього середовища та успішного формування готовності фахівців реалізувати комплексний підхід до розвитку дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічні підходи до професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів студіювало багато вітчизняних учених, порушуючи, зокрема, такі проблеми: застосування історіографічного підходу (В. Безлюдна, Л. Березівська, Я. Калакура та ін.); упровадження гуманістичного підходу (І. Бех, О. Будник, О. Дубасенюк та ін.); використання компетентнісного підходу (О. Гончарук, О. Цюняк, З. Шевців, С. Якісенко та ін.); застосування системного й діяльнісного підходів (Т. Гончарук, О. Цюняк, З. Шевців та ін.); упровадження особистісно орієнтованого підходу (О. Гончарук, О. Дубасенюк, С. Філяк та ін.); використання технологічного підходу (О. Дубасенюк, О. Пехота, О. Шквир та ін.). Попри поліаспектність досліджень, присвячених проблемам методологічних підходів у професійній педагогіці, лише в невеликій частині наукових праць зосереджено увагу на професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів.

Мета статті полягає в з'ясуванні методологічних підходів, що сприяють науковому осмисленню професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У дослідженні взято до уваги історіографічний, гуманістичний, компетентнісний, системний, діяльнісний, особистісно орієнтований, технологічний підходи до професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. В. Безлюдна, проводячи історіографічний аналіз професійної підготовки майбутніх учителів, наголошує на необхідності ґрунтовного студіювання історико-педагогічних джерел на різних історичних етапах розвитку вищої школи; осмислення й узагальнення

нагромаджених наукових знань; перевірки джерельної бази; опрацювання наукової інформації для отримання об'єктивних висновків; вивчення соціально-політичних, економічних та інших чинників, які впливають на процес наукового пізнання [1]. Л. Березівська вважає, що, згідно з широким розумінням, історіографічний підхід – це сфера знань, яка вивчає розвиток історико-педагогічної науки та її закономірностей. У вузькому трактуванні йдеться про сукупність напрацьованих із різних проблем історії педагогіки, освіти (освітні процеси та явища, педагогічна думка) у певний історичний період [2]. Імпонують міркування Я. Калакури стосовно того, що історіографічний підхід можна інтерпретувати як своєрідний гносеологічний еквівалент історіографічної культури історика, передовсім історика-історіографа. Відповідно до історіографічного підходу, професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів передбачає систему методів і підходів, спрямованих на вивчення історії педагогічної науки та її еволюції для розуміння закономірностей і тенденцій, що впливають на сучасну педагогічну освіту. Цей підхід прогнозує аналіз історичних джерел, опис соціально-політичних, економічних та інших контекстуальних чинників, які позначаються на процесі формування педагогічних парадигм і методик навчання.

О. Дубасенюк стверджує, що гуманістичний підхід у сфері освіти орієнтує майбутніх фахівців на самостійне засвоєння інноваційних навчальних моделей, нового досвіду; розвиток і саморозвиток пізнавальних, інтелектуальних та особистісно-творчих можливостей [3, с. 4]. Гуманістичний підхід у професійній підготовці вчителя початкових класів – це передусім його ціннісно-смісловий розвиток, а також опанування технологій соціально-педагогічної взаємодії в початковій школі («учитель – учень», «учитель – батько», «учитель – учитель») на засадах співпраці та співдружності [4, с. 34]. О. Будник доводить, що соціально-педагогічна діяльність учителя передбачає не лише роботу з дисциплінованими чи з обдарованими учнями, а й надання професійної допомоги учням з особливостями психофізичного розвитку, дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування [5, с. 427].

Беручи за основу гуманістичний підхід до розуміння цінностей, С. Якісенко виокремлює їхні характерні ознаки: загальна значущість; усеосяжність як для конкретної історичної епохи, так і для соціогенезу в цілому; суб'єкт-суб'єктний і суб'єкт-об'єктний характер відносин, які їх породжують; нормативність, тобто існування у вигляді певних правил, ціннісних суджень. Отже, гуманістичний підхід – визнання високих моральних цінностей, ціннісно-смісловий

розвиток, надання професійної допомоги учням з особливостями розвитку.

У працях О. Цюняк зазначено, що компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів дає змогу аналізувати й систематизувати практичний досвід інноваційної діяльності; прогнозувати, планувати результати діяльності та успішно управляти освітнім процесом; оптимально використовувати ресурси для практичного розв'язання завдань інноваційного характеру; створювати сприятливі умови для розвитку творчої особистості; розробляти, упроваджувати інноваційні та цифрові технології; вибирати найоптимальніші технології, сукупність методів, прийомів для досягнення успіху в інноваційній діяльності в умовах цифрової трансформації освіти [6]. Компетентнісний підхід маркує спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових компетенцій особистості, скеровує на використання потенціалу професійної освіти для формування соціально-педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкових класів [7]. Компетентнісний підхід ґрунтований на трактуванні компетентності як мети підготовки майбутніх учителів початкових класів. Аналізований підхід зумовлює необхідність обґрунтування якості підготовки студентів із позиції набуття майбутніми вчителями початкових класів здатності швидко реагувати на запити часу, досвіду інтеграції та застосування знань, умінь у процесі організації дозвіллевої діяльності молодших школярів [8]. На нашу думку, компетентнісний підхід зміщує акценти з накопичення нормативних знань, умінь і навичок на формування та розвиток здатності практично діяти, а також ключових компетенцій особистості.

Системний підхід, згідно з міркуваннями О. Цюняк, як загальнонаукова, міждисциплінарна, методологічна концепція ґрунтований на положенні про те, що специфіка складного об'єкта (системи) не вичерпується особливостями його складників, а пов'язана передусім із характером взаємодії між елементами. Водночас термін «професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів» має чітку структуру, до якої входить низка компонентів, і схарактеризований як цілісне (системне) явище [6]. Системний підхід у професійній підготовці майбутнього вчителя початкових класів забезпечує єдність і цілісність усіх компонентів змісту та процесу професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього навчального закладу [7]. Заклади вищої освіти функціонують як частини соціальної системи, що утворює цілісну соціально-педагогічну систему. Такий системний підхід гарантує єдність і цілісність усіх аспектів змісту та процесу професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів. Використання системного підходу дає змогу оцінити підготовку майбутніх учителів початкових класів з позицій цілісності та взаємозв'язку її структурних компонентів як системи, дослідити взаємозалежність й інтеграцію процесу підготовки

майбутніх учителів початкової школи з іншими аспектами навчання в закладах вищої освіти.

У праці О. Цюняк діяльнісний підхід потрактований із позиції активної організації професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. Ідеться про формування професійних умінь планувати власну інноваційну діяльність в умовах цифрової трансформації освіти, аналізувати її та оцінювати отримані результати [6]. Діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи детермінує спрямованість навчального процесу в закладі вищої освіти на розвиток професійних умінь і навичок, заурення студента в майбутню професійну діяльність на практично-лабораторних заняттях, досягнення певних вершин професіоналізму в процесі моделювання професійних ситуацій [7]. Діяльнісний підхід вимагає спеціальних зусиль, орієнтованих на відбір та організацію засобів ступеневої підготовки студента, на активізацію і переведення його в позицію суб'єкта пізнання, праці та спілкування. Це передбачає формування вмінь вибирати мету, планувати, організовувати, провадити, регулювати, контролювати діяльність, аналізувати й оцінювати її результати [9]. На нашу думку, діяльнісний підхід пов'язаний із виробленням умінь окреслювати мету та планувати діяльність, його реалізують під час проходження студентами виробничої практики в початковій школі. Цей підхід покликаний сформулювати в майбутніх учителів початкових класів фахові та ключові компетентності за допомогою інноваційних форм, методів і технологій навчання.

Особистісно орієнтований підхід спрямовує освітній процес на особистість та формування професійних цінностей. На думку О. Цюняк, мета особистісно орієнтованого підходу полягає у створенні ефективних умов для розвитку особистості здобувачів вищої освіти, для самовираження їхньої індивідуальності, вияву можливостей і творчих здібностей у різних видах діяльності, зокрема в інноваційній [6, с. 44]. З. Шевців стверджує, що особистісно орієнтований підхід – це створення умов для індивідуального розвитку соціально-педагогічної компетентності кожного здобувача до роботи в інклюзивному середовищі ЗВО [7]. Науковець О. Дубасенюк зазначає, що особистісно орієнтований підхід передбачає комплексний вплив на особистість, з огляду на особистісні особливості здобувачів освіти, що базоване на принципах гуманності, розвитку, самовизначення, творчої самореалізації. Такий підхід являє собою своєрідну тактику, що застосовують для виявлення практичних аспектів розв'язання проблеми на основі особистого досвіду [3]. С. Фіялка, О. Гончарук доводять, що особистісно орієнтований підхід полягає у вивченні здібностей, можливостей, мотивації та інтересів кожного здобувача освіти.

Отже, особистісно орієнтований підхід до професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів вможливує створення умов для індивідуального розвитку соціально-педагогічної компетентності кожного здобувача освіти. Цей підхід передбачає активну співпрацю між

викладачем та здобувачем, визнання учня суб'єктом освітнього процесу, акцентування на розкритті індивідуальних здібностей, а також підготовку викладачів до роботи зі здобувачами з різними освітніми потребами, зокрема з дітьми з особливими освітніми потребами, в інклюзивному середовищі загального закладу середньої освіти.

У працях Н. Бахмат зауважено, що технологічний підхід як чинник модернізації професійної підготовки здобувачів є орієнтацією на досягнення гарантованих результатів навчання молодших учнів. Його використання спрямоване на особистісний розвиток і саморозвиток майбутніх фахівців, сприяє професійній та соціальній мобільності, відповідно до сучасних вимог на ринку педагогічної діяльності. У контексті дослідження технологічний підхід реалізований через засвоєння педагогічно обґрунтованої сукупності загальноосвітніх технологій, що мають об'єднувальну мету, чітку процесуальну структуру, інваріантні умови й етапи їх успішного впровадження, прогнозовані результати, які підлягають кількісному та якісному оцінюванню. О. Дубасенюк зазначає, що посилення технологічної підготовки майбутнього вчителя сьогодні є досить актуальною проблемою. Така підготовка являє собою системний метод організації педагогічного процесу, спрямований на його оптимальну побудову [3]. Технологічний підхід орієнтує педагогічний процес на технологічну організацію, яка чітко регламентує його основні аспекти та стадії, відповідно до технологічної побудови освітнього процесу [9]. О. Пехота зазначає, що технологічний підхід до підготовки вимагає насамперед окреслення всіх аспектів, починаючи від формулювання цілей, проєктування, організації педагогічного процесу й завершуючи перевіркою ефективності створеної дидактичної системи. Вибір технології – це завжди вибір стратегії, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи викладача зі здобувачем.

Висновки та перспективи подальших розвідок наперед. Унаслідок аналізу педагогічної літератури з проблеми професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів, виокремлено методичні підходи: історіографічний, гуманістичний, компетентнісний, системний, діяльнісний, особистісно орієнтований, технологічний. Підсумовано, що історіографічний підхід спрямований на вивчення історії педагогічної науки та її еволюції; гуманістичний підхід – на визнання високих моральних цінностей; компетентнісний підхід – на формування і розвиток здатності практично діяти; системний підхід являє собою сукупність взаємопов'язаних компонентів освітнього процесу; діяльнісний підхід передбачає вироблення вмінь планувати діяльність; особистісно орієнтований підхід – активну співпрацю між учителем та учнем; технологічний підхід орієнтує педагогічний процес на технологічну організацію освітнього процесу. З огляду на описані результати наукового пошуку, перспективи подальших досліджень пов'язані зі з'ясуванням особливостей освітньо-професійних

програм професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Безлюдна В. В. Історіографічний огляд професійної підготовки вчителів іноземних мов у вищих навчальних закладах України (1948 – 2016 рр.). *Наукові записки БДПУ*. Сер. Педагогічні науки. 2017. Вип. 1. С. 18–26.
2. Березівська Л. Д. Педагогічна історіографія: стан, проблеми, виклики. *Історіографія як важливої складник досліджень з історії освіти: європейський і вітчизняний виміри*: зб. матер. наук.-метод. семінару з історії освіти. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2018. С. 32.
3. Дубасенюк О. А. Теорія і практика професійної виховної діяльності педагога: монографія. Житомир: Житомирський держ. ун-т ім. І. Франка, 2005. 194 с.
4. Бех І. Д. Гуманізація виховного процесу / за заг. ред. проф. І. Д. Звереві. Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. С. 33–34.
5. Будник О. Б. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Житомирський держ. ун-т імені Івана Франка. Житомир, 2015. 552 с.
6. Цюняк О. П. Професійна підготовка майбутніх вчителів початкових класів в умовах цифрової трансформації освіти: монографія. Івано-Франківськ, 2021. 316 с.
7. Шевців З. М. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього навчального закладу: монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 384 с.
8. Гончарук О. В. Система підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвільної діяльності молодших школярів: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; Хмельницький національний університет. Умань – Хмельницький, 2021. 389 с.
9. Шквир О. Теоретичні і методичні засади ступеневої підготовки майбутніх учителів початкової школи до проведення педагогічних досліджень: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Житомирський державний ун-т імені Івана Франка. Житомир, 2018. 572 с.

REFERENCES

1. Bezlyudna, V. V. (2017). *Recensio historica de institutione professionali linguae exterae magistrorum in altioribus institutionibus educationis Ucrainae (1948 – 2016)* [Historiographic review of professional training of foreign language teachers in higher educational institutions of Ukraine]. *Notae scientificae de BSPU. Ser. Pedagogicae disciplinae*. 1. 18–26 s. [in Ukrainian]
2. Berezivska, L. D. (2018). *Paedagogica historiographia: status, problemata, provocaciones* [Pedagogical historiography: state, problems, challenges]. *Historica ut magna pars investigationis in historia educationis: prospectus Europae et domesticus: coll. mater scientia et methodo Seminario in historia educationis. DNPB Ucrainae nomine V. O. Sukhomlynskyi*. Kyiv. 32s. [in Ukrainian]
3. Dubasenyuk, O. A. (2005). *Theoria et praxis educationis activitatis professionalis docentis* [Theory and practice of professional educational activity of a teacher: monograph]. *monographum. Zhytomyr Civitas. Universitas nomine I. Franko*. 194 s. [in Ukrainian]
4. Bekh, I. D. (2013). *Humanization processus scholastici* [Humanization of the educational process] / by General. ed. Prof. I. D. Zverevae. Kyiv, Simferopol: Universum. 33–34 s. [in Ukrainian]
5. Budnyk, O. B. (2015). *Principia theorica et methodologica professionalis disciplinae futurae primariae scholae magistri pro actione socio-pedagogica* [Theoretical and methodological principles of professional training of future primary school teachers for socio-pedagogical activity]: thesis. ... *Scientiarum Doctor: 13.00.00 / Zhytomyr status. Ivan Franko University. Zhytomyr*. 552 s. [in Ukrainian]
6. Tsyunyak, O. P. (2021). *Professionalis futurae scholae primarii institutio magistri in condicionibus transformationis digitalis educationis* [Professional training of future primary

school teachers in conditions of digital transformation of education]: monographus. Ivano-Frankivsk. 316 s. [in Ukrainian]

7. Shevtsov, Z. M. (2017). Professionalis educatio futurorum primariorum scholae magistrorum ad operandum in ambitu inclusis institutionis institutionis generalis generalis [Professional training of future primary school teachers to work in an inclusive environment of a general educational institution]: monographus. Kyiv. «Centum litteraturae eruditionis». 384 s. [in Ukrainian]

8. Honcharuk, O.V. (2021). Systema eruditionis futurae primariae scholae magistri pro instituendis activitates scholarum iuniorum [The system of training future primary school teachers for the organization of leisure activities of younger schoolchildren]: diss. ... Scientiarum Doctor: 13.00.04 / Uman Status Universitatis Pedagogicae nomine Pavel Tychyna Khmelnytskyi Universitas Nationalis. Uman - Khmelnytskyi. 389 s. [in Ukrainian]

9. Shkyr, O. (2018). Teoretichne i metodichne zavdannya stupenevoyi pidhotovky uchyteliv ochnoyi shkoly do plavlennya pedahohichnoyi pereystratsiyi [Theoretical and methodological principles of graduate training of future primary school teachers for conducting pedagogical research]: dys. ... misis P. nauk:

13.00.04 / Zhytomyrs'kyu derzh. un-t imeni Ivana Franka Zhytomyr. 572 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МОЛНАР-ЧАТЛОШ Андрія Олександрівна – здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Мукачівського державного університету.

Наукові інтереси: методологічні підходи до професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MOLNAR-CHATLOSH Andrey Oleksandrivna – applicant of the third (educational and scientific) level of higher education, specialty 011, Educational pedagogical sciences Mukachevo State University.

Scientific interests: methodological approaches to the professional training of future primary class teacher.

Стаття надійшла до редакції 29.04.2024 р.

УДК: 378.147:780.614.331]:005.336.2

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-276-281

ПАВЛЮК Юлія Миколаївна –

аспірантка Національного педагогічного університету

імені М. П. Драгоманова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3646-927920>

e-mail: a.y.pavliuk@std.npu.edu.ua

ДІАГНОСТИЧНІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНО-КОРЕКЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Діагностичні методики формування технологічно-корекційної компетентності (далі – ТКК) у студентів закладів вищої освіти є актуальним напрямом дослідження в сучасній педагогічній науці. Ця тема стає особливо важливою в контексті швидкого розвитку технологій та постійних змін у вимогах навчальних планів. У зв'язку з цим, виникає необхідність розробки ефективних методів діагностики та вдосконалення технологічно-корекційної компетентності майбутніх фахівців. У даній статті розглядаються: поняття «технологічно-корекційної компетентності», основні підходи та методики діагностики технологічно-корекційної компетентності, такі як аналіз навчальних досягнень, використання тестів, опитувальники, практичні завдання, професійні портфоліо тощо. Особливу увагу приділяється інструментам та критеріям оцінювання цієї компетентності, а також визначенню ефективних стратегій технологічно-корекційного навчання. Проаналізувавши теоретичні та методичні засади діагностичних методик адаптації ТКК студентів закладів вищої освіти, розглянуто специфіку процесу формування виконавського апарату. Висвітлення досвіду реалізації таких методик та їхніх результатів дозволяє визначити оптимальні підходи до формування та оцінки технологічно-корекційної компетентності студентів у сучасних умовах. Визначення діагностичних методик формування ТКК показало можливість студентів краще планувати хід навчального процесу, зробити його ефективнішим та сприяти підвищенню мотивації в щоденних заняттях. Результати дослідження можуть бути корисними для вчителів, методистів та інших фахівців, які займаються питаннями формування компетентностей у студентів вищих навчальних закладів.

Ключові слова: технологічно-корекційна компетентність, діагностична методика, фізіологічний тип, технологічний тип, психологічний тип, виконавський апарат, координація.

PAVLIUK Yuliia Mykolaivna –

PhD student of the National Pedagogical Dragomanov University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3646-927920>

e-mail: a.y.pavliuk@std.npu.edu.ua

DIAGNOSTIC METHODS FOR THE FORMATION OF TECHNOLOGICAL AND CORRECTIONAL COMPETENCE IN STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Diagnostic methods for the formation of technological and correctional competence (hereinafter - TCC) in students of higher education institutions is an important area of research in modern pedagogical science. This topic is becoming especially important in the context of rapid technological development and constant changes in the requirements of the curriculum. In this regard, there is a need to develop effective methods for diagnosing and improving the technological and correctional competence of future specialists. This article deals with the concept of "technological and correctional competence", the main approaches and methods of diagnosing technological and correctional competence, such as analysis of learning achievements, use of tests, questionnaires, practical tasks, professional portfolios, etc. Particular attention is paid to the tools and criteria for assessing this competence, as well as to identifying effective strategies for technology-corrective education. Having analyzed the theoretical and methodological foundations of diagnostic methods of adaptation of TCC of students of higher education institutions, the specifics of the process of formation of the performing